

links: De binnenplaats na de succesvolle opening van 2013; boven: halfmodellen zijn nog wel te zien

inzet: Michael Huijser, na het Zuiderzeemuseum en het buitenland nu naar Het Scheepvaartmuseum

Is dat 'breed tonen' nu juist niet de kritiek die het museum na de heropening in 2013 te verduren kreeg? Het woord pretpark viel zelfs.

Dessens: 'In de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw marginaliseerde het museum. Het enkel tonen van objecten, los van hun context, werkte niet meer. Er moest een nieuw concept gevonden worden. Het Maritiem Museum in Rotterdam was een goed voorbeeld van zo'n nieuw concept.' Huijser: 'De opgave is een balans te vinden waarin liefhebbers van de maritieme sector zich thuis voelen. Dat geldt voor onze bezoekers en voor onze gebruikers.'

Gebruikers?

'Ja, zoals de mensen die naar het museum komen voor studie en onderzoek naar de kennis over het varende erfgoed. Die blijven we natuurlijk graag bedienen. Het gekke is dat het grootste gedeelte van het varende erfgoed in handen is van particulieren die geen gebruik maken van de knowhow van musea. Dat mag van mij anders. Ik wil hier een nautisch kenniscentrum vestigen, waarin onze uitgebreide bibliotheek uiteraard een grote rol vervult. Maar we stellen ook ruimte en ICT ter beschikking aan, bijvoorbeeld, de Federatie Varende Erfgoed Nederland voor het opzetten van het varende erfgoed register. Vergeet ook niet dat het museum veel samenwerkt met universiteiten en met andere nationale en internationale maritieme musea in het ICMM (International Council of Maritime Museums). We zijn initiatiefnemer van de Europese koepelorganisatie EMH (Common European Maritime Heritage Congress) en we leveren momenteel de voorzitter van het Maritime Network of the Northern Seas, een netwerk van maritieme musea rond de Noordzee.'

Toch nog even terug naar het informeren, het tonen van de collectie. Wat trekt u zich aan van de kritiek op de manier van exposeren?

Huijser: 'Ik benadruk dat tonen aan een breed publiek niet wil zeggen dat we populistisch wor-

Nieuwe directeur Het Scheepvaartmuseum: 'Behouden, informeren en verbinden'

Na een roerige periode is op 1 juli Michael Huijser aangetreden als directeur van Het Scheepvaartmuseum in Amsterdam. Reden om hem te vragen naar zijn plannen voor het museum. En waarom hij voor het museum een centrale rol ziet weggelegd als kenniscentrum voor eigenaren van varende erfgoed.

Door: Frank Ratelband

Michael Huijser is geen onbekende in de maritieme wereld; we kennen hem nog als directeur van het Zuiderzeemuseum van 2009 tot 2011. Daarvoor was hij 15 jaar lang mede-eigenaar van een kunsthandel in Amsterdam en was hij artistiek directeur van Art Rotterdam. Na zijn relatief korte directeurschap van het Zuiderzeemuseum vertrok hij een aantal jaren naar het buitenland. In Abu Dhabi kreeg hij de vrije hand in het opzetten van een kunsthuis. Terug in Nederland was hij van 2014 tot 2016 directeur van het Rembrandthuis in Amsterdam.

Voor een breed publiek

Na een langdurige verbouwing heropende Het Scheepvaartmuseum november 2011 zijn deuren met een grondig gewijzigde presentatie van de collectie. Na een aanvankelijk vliegende start kreeg het echter te maken met een aantal in- en externe tegenslagen. Er kwam kritiek op de wijze van presenteren, subsidies werden gekort en er was een schietpartij tijdens een feest op het centrale plein. Door de structurele vermindering

van de rijkssubsidie was een reorganisatie en het ontslag van een aantal medewerkers noodzakelijk. In 2014 stapte directeur Willem Bijleveld over naar het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem. Na een aantal maanden met een interim-directeur trad de voormalig burgemeester van Arnhem, Pauline Krikke, aan als directeur. Na een conflict met de Raad van Toezicht stapte zij in december 2015 op. Michael Huijser is sinds 1 juli van dit jaar de nieuwe directeur.

We zijn benieuwd naar Huijser's plannen en spreken hem al tien dagen na zijn aantreden. Het gesprek vindt plaats in de tot moderne kantoorruimte omgebouwde bovenverdieping van het museum. Directeur collecties, Henk Dessens, schuift ook aan. Huijser is een vriendelijke, open man die makkelijk en zo nu en dan gepassioneerd praat. 'Behouden, informeren en verbinden, dat zijn mijn drie thema's. Onze behoudstaken zijn prima op orde en de volgende stap is informeren; de collectie tonen aan een breed publiek.'

den. We zijn niet bang voor inhoud! Kijk maar eens naar de manier waarop we onze collectie navigatie-instrumenten tonen. Je zou denken dat maar weinig mensen geïnteresseerd zijn in zo'n specifiek onderwerp. Maar door de manier van exposeren wordt deze collectie ook heel aantrekkelijk en interessant voor mensen die wat minder nautisch-inhoudelijk onderlegd zijn. Dat merken we dagelijks aan de enthousiaste reacties.'

Momenteel schrijven we het activiteitenplan voor de komende vier jaar. In die vier jaar willen we echt het verschil maken. Een belangrijk startpunt, komende september, wordt de expositie 'Drijfveren'. Het Scheepvaartmuseum bestaat dan 100 jaar en de expositie gaat over 100 jaar collectie, 100 jaar verzamelen en wat dat oplevert. Dat doen we, onder de noemer 'Drijfveren', aan de hand van zes thema's: **1.** Hamsteren: een van de zes drijfveren van waaruit men verzamelt. Hoeveelheid en overvloed zijn hierin kernbegrippen. De hamsteraar is eigenlijk een ontspoorde verzamelaar. Waar een verzamelaar nog selectief te werk gaat, moet de hamsteraar alles hebben; er wordt volledigheid nagestreefd. **2.** Psychologisch: identiteit en troost, houvast geven aan het verleden. De verzameling als uitdrukking van je persoonlijkheid. **3.** Cultuurhistorisch: de wereld binnen handbereik hebben; thuis een microkosmos creëren. **4.** Economisch: de calculerende verzamelaar; verzamelen voor eigen gewin. Met veel kennis van de markt op het juiste moment toeslaan, maar ook dubbele of minder mooie exemplaren verkopen of ruilen tegen een beter exemplaar. **5.** Sociologisch: klimmen op de sociale ladder, de omgeving de loef af te steken; pronkzucht, het "kijk mij eens" principe. **6.** Filosofisch: iets na willen laten, als het ware je eigen sterfelijkheid ontkennen. De verza-

melaar mag dan wel verdwijnen, de verzameling blijft bestaan en is te beschouwen als een eeuwig blijvend gedenkteken.'

Geen doublures

Alles goed en wel, maar als ik hier een model van een tjalk, klipper of aak wil zien, vind ik die niet. Dessens: 'Dat is beleid. Er zijn circa vijftig scheepvaartmusea in Nederland en je kunt niet verwachten dat die alle dezelfde collecties kopen en dezelfde objecten tonen. Het Rijk kijkt bij het ter beschikking stellen van aankoopbedragen ook naar het voorkomen van doublures. Met andere woorden, als je specifiek Nederlandse binnenvaart wilt zien moet je een treinkaartje kopen en naar het Maritiem Museum in Rotterdam reizen.'

Als derde persoonlijk thema noemde u 'verbinden'. Wat bedoelt u daarmee?

'Ik wil de zichtbaarheid van het museum verbeteren. In de nautische wereld, maar ook daarbuiten. Het museum heeft nu een raar soort imago-probleem. We doen al erg veel aan maatschappelijk relevante activiteiten en tentoonstellingen en we willen een brug slaan naar het heden. Denk maar aan de opening van Gay Pride. Toen hingen er regenboogvlaggen te wapperen aan onze VOC-replica *De Amsterdam*. Als je nagaat wat er vroeger bij de VOC gebeurde met matrozen die werden betrap op homoseksuele handelingen, dan krijgt zo'n gebaar wel betekenis. In 2013 was er een expositie over de Nederlandse slavenhandel. Dat was een moedige stap van het museum; het was bepaald geen sexy onderwerp en er was vanuit het bedrijfsleven dan ook geen enkele sponsor voor te vinden. Toch zijn die zaken op een of andere manier niet goed doorgekomen en heeft het museum te maken met een

imago-probleem. Daar wil ik aan werken door het museum veel meer zichtbaar te maken.' Huijser kijkt me aan en vraagt: 'Hoe ziet het varend erfgoed het museum eigenlijk?' Enigszins overvallen antwoord ik dat mijn persoonlijke indruk er een is van een nogal onbenaderbare steenkomp. Huijser: 'Dat bedoel ik, dat moet anders. In mijn tijd bij het Zuiderzeemuseum ben ik er in geslaagd dat museum tot een verbindende factor te maken. Het clubhuis van en voor de maritieme sectie. Ik vond het prachtig wanneer er activiteiten plaatsvonden vanuit wat ik een levende traditie noem. Zoals bijvoorbeeld de taandagen, waarbij eigenaren van traditionele vissersschepen hun katoenen zeilen kometanen. Daarmee hou je een oude met uitsterven bedreigde traditie levend. Daar hecht ik meer waarde aan dan aan 'living history', wat in mijn ogen minder interessante toneelstukjes oplevert. In het Zuiderzeemuseum nodigde ik ook mensen uit om verhalen te komen vertellen. Zo herinner ik me nog levendig de Urker vissers, die met grote gouden ringen in hun oren kwamen vertellen over hun leven op zee. Dat maakt een

Bekend beeld: de *Amsterdam* voor het museum

links: Door de manier van exposeren wordt zelfs een specifieke collectie interessant voor groter publiek

grote en blijvende indruk. Dat wil ik hier ook gaan doen; het museum zichtbaar maken als centrum van het varend erfgoed. Hoe? Bijvoorbeeld door evenementen rond het museum te initiëren en door zichtbaar te zijn bij andere activiteiten. Ik wil ook graag structureel in gesprek met de behoudsorganisaties om tot gezamenlijke evenementen te komen. Verder staat het museum open voor het houden van debatten en congressen over erfgoed. Zo hoop ik na verloop van tijd de verbinding tot stand te brengen.'

Laatste vraag: hoe lang bent u van plan directeur van het Scheepvaartmuseum te blijven

'Lang!'

